

Amerikansk valgkamp i pandemiens skyggen

Af Annegrethe Rasmussen

Coronavirussen har ramt USA som en bombe, og valgkampen er fuldstændig transformeret. Manglende kontrol med virussen har ramt alle valgmøder og begge partikonventioner. Samtidig forventes andelen af brevstemmer at ville eksplodere. Den politiske pris betales indtil videre af Trump, men det kan nå at ændre sig.

Danskerne kender både kulisserne og præmisserne for de normale amerikanske præsidentvalgkampagner.

Hvert fjerde år samler det meste af verdens interesse sig om opløbet mellem henholdsvis den demokratiske og den republikanske kandidat i månederne inden valget, der altid ligger den første tirsdag i november.

Vi er vant til primærvalget, som starter i Iowa og herefter til endeløse mængder af valg i enkeltstaterne kulminerende med rallies – masse møder, hvor vælgerne samles i jubel over de-

res kandidat på store stadioner, og de enorme partikonventioner med 20-25.000 deltagere, hvor ingen af de to store partier lader det andet noget at høre, når det gælder festivitets. Der er klap-salver, balloner samt konfetti, film og anbefalinger fra kandidatens støtte og fra delstaternes delegerede. Der er tale fra kandidaten selv og dennes ægtefælle til posten som den næste First Lady, en ceremoniel men ikke desto mindre politisk vigtig post, uanset at man ikke kan vælges til posten.

Under selve valget har et flertal af kommentatorerne fortsat op i 2010'erne anvendt tommelfingerregler fra 1980'erne og 1990'erne: ”*Republicans fall in line, Democrats fall in love,*” lyder en, som handler om en væsensforskellighed mellem de (siger stereotypen) følelsesbetonede demokrater og de mere disciplinerede republikanere; eller hvad med verdens mest brugte udbrud fra en spindoktor ”*It's the*

Annegrethe Rasmussen (f. 1964) er journalist. Hun er chefredaktør og medstifter af det digitale medie Point of View International (POV), som har eksisteret siden 2016. Derudover har Rasmussen en lang karriere bag sig som udenrigskorrespondent i London, Paris og Washington D.C. Hun er uddannet cand.scient.pol. med speciale i international, amerikansk og europæisk politik fra Københavns Universitet i 1992.

---

economy, stupid”, som var daværende kampagnechef James Carvilles forklaring i én sætning på, hvordan og hvorfor Bill Clinton blev genvalgt trods skandalen med Monica Lewinsky.

Den er der nok mere om, men på en noget anden måde end normalt. For man kan roligt glemme alt om de sædvanlige drejebøger, klichéer og opsamlende viden om kampagnen.

Coronapandemien har ændret valget radikalt, og det når ikke at komme tilbage til noget, der blot minder om 'normalen'.

Coronapandemien har ændret valget radikalt, og det når ikke at komme tilbage til noget, der blot minder om 'normalen'.

Virtuel valgkamp

Vi kan starte med formaterne, før vi går til substansen. Det kan nemlig siges kort. De sædvanlige vælgermøder blev aflyst omkring marts/april måned, og ingen regner med, at coronasituationen vil nå at komme så meget under kontrol i USA, at de kan genoptages inden valget 3. november. I august måtte mange stater indse, at de end ikke kunne starte skolegangen igen for de mange elever, der for de flestes vedkommende ikke har befundet sig i et klasseværelse siden marts 2020.

Glem også alt om partikonventer, der blev aflyst i slutningen af juli og som i øvrigt har kostet dyrt på donor-kontoen; ingen af kandidaterne agter at deltage. Joe Biden kom således ikke til Milwaukee i staten Wisconsin fra 17. til 20. august, hvor det demokratiske konvent blev afviklet for ganske få del-

tagere, mens selve konventet udfolder sig virtuelt over hele USA. Og Donald Trump kom ikke til byen Charlotte i North Carolina, hvor det republikanske konvent skulle have været afholdt fra 24. til 27. august. Ej heller var han i Jacksonville i Florida, hvortil præsidenten selv flyttede begivenheden, efter at North Carolinas demokratiske guvernør ikke ville give tilladelse til, at så mange mennesker forsamlende sig i staten.

Til gengæld vil der fortsat være tre direkte præsidentdebatter på TV (der også vises online), som formentlig vil tiltrække sig en enorm interesse fra vælgerne, fordi det vil være de eneste gange, de to kandidater vil mødes. Ikke at kandidaterne plejer at mødes herudover, men i 2020 vil også være den eneste gang, de fleste vælgere vil få lejlighed til så meget som at se de to alderstegne herrer udfolde sig.

Det eneste, der kører som 'normalt', er de virtuelle kampagner med både et væld af TV-reklamer og kampagner på sociale medier. Begge sider har sat rekord i fundraising (der indsamles mellem 100 og 200 millioner dollar om måneden), og inden valget er færdigt, forventer analytikere, at begge kampagner langt vil runder den ene milliard dollar, cirka seks milliarder kroner.

Tonen er hård og personrettet – og de mest succesrige kampagner kommer ikke nødvendigvis fra kandidaterne selv, men ofte fra de såkaldte *Super PACs* (uafhængige interesseorganisationer, som kan bidrage til valgkampe i form af ubegrænset støtte til for eksempel reklamer, men ikke må være direkte tilknyttet en

kandidat eller et parti, red.). Vild succes har gruppen The Lincoln Project, der er dannet af en gruppe fremtrædende tidligere toprepublikanere, der vil af med Trump for enhver pris. Deres hårdtslående videofilm mod Trump er gået viralt på de sociale medier.

Trump's kampagnehold har haft sværere ved direkte at anvende coronakrisen i sin kampagne, men har kørt hårdt på temaer som skat og behovet for 'lov og orden' i en tid, der har været præget af social uro, voksende ulighed og demonstrationer – blandt andet, men ikke kun, mod racisme.

Et USA i knæ af corona

Men valgkampen er i det hele taget selvsagt dybt præget af pandemien. Først og fremmest naturligvis arbejdsløsheden på lige over 10 procent i juli, et tal, der ellers havde været nede omkring tre procent i februar og som i USA er en økonomisk og social katastrofe af dimensioner, som de fleste danskere ikke kan forestille sig.

Afhængig af optællingsmetode er mellem 10-20 millioner amerikanere truet af *eviction*, altså i fare for at blive smidt ud af deres hjem, fordi de ikke kan betale huslejen, og hvor Kongressen var relativt hurtig til at vedtage den første hjælpepakke i marts, gik det anderledes trægt med anden runde, hvorfor der ikke blev vedtaget nogen ny forlængelse af den ekstraordinære arbejdsløshedsunderstøttelse på 600 dollar om ugen, som var en del af den første enorme stimuluspakke, der også holdt hånden under adskillige nøgleindustrier. Trump har i stedet handlet alene via et præsidentient dekret i anden runde.

Den første stimuluspakke havde navnet *The Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security Act* (også kaldet the CARES Act) og løb alt i alt op i 2.200 milliarder dollar. Ud af dette beløb gik 300 milliarder dollar til engangsudbetalinger til de amerikanske borgere (en check med posten på 1.200 dollar per voksen) samt 260 milliarder dollar, der skulle dække den ekstra arbejdsløshedsunderstøttelse, som nu er udløbet.

Hertil kom skabelsen af *The Paycheck Protection Program* (PPP). Det tilbyder lån, der ikke skal tilbagebetales til små og mellemstore virksomheder, som i første omgang lå på 350 milliarder dollar og som senere blev hævet til 669 milliarder via ny lovgivning, mens 339,8 milliarder blev fordelt som hjælp til enkeltstater, lokale/regionale regeringer og bystyrer.

Forhandlingerne omkring første runde af hjælp i marts og anden runde i august har i kombination med en tsunami af sundhedsrelaterede nyheder i alle byer, alle lokalsamfund og alle enkeltstater suget stort set al luft ud af valgkampen.

Det aktuelle omfang af menneskelige tragedier er lammende for enhver politisk samtale.

Det aktuelle omfang af menneskelige tragedier er lammende for enhver politisk samtale. Almindelige mennesker kan ikke koncentrere sig om politik i en situation, hvor der dør mange hundrede mennesker om dagen og smittetallet i månedsvis har ligget på 50.000 nye smittede om dagen.

Valgkampen har derfor antaget en karakter, hvor en populistisk bølge

af vrede har rettet sig først og fremmest mod præsidenten, hvis overfladiske optimisme ikke har hjulpet ham i meningsmålingerne og hvis rituelle bebrejdelser mod Kina for at have skylden for at ”*the China virus*”, som Trump sædvanligvis kalder coronavirus, ikke rækker som skjold mod katastrofen. De

fortsatte konflikter, som præsidenten har med sine egne sundhedseksperter, hjælper ham heller ikke.

Vælgerne vil selvsagt gerne se handlekraft overfor COVID-19, og mange hungrer også efter et trøstende ord til de mange familier, der har mistet deres kære. Empati med de enorme menneskelige lidelser er effektivt som politisk kampagnemiddel, men det er ikke et værktøj, der synes at ligge øverst i Trumps retoriske værktøjskasse.

”*It is what it is*”, som præsidenten nærmest lakonisk konstaterede i et TV-interview med Axios’ Jonathan Swan om dødstallet, da det i starten af august oversteg 150.000.

Den manglende medfølelse bruges selvsagt af demokraterne politisk til at angribe Trump med, både i valgretklamer og film. Ligesom den bølge af demonstrationer, som også har præget USA under valgkampen, udløst af mordet på den afrikansk-amerikanske mand George Floyd efter en hårdhændet anholdelse sidst i maj, også synes at have gavnet demokraterne mest – også selvom Trump-kampagnen som nævnt har brugt urolighederne til en kampagne for ’lov og orden’.

Kampen mod racisme

Meningsmålinger viser en voksende sympati for de omfattende Black Lives Matter-demonstrationer og at mange – ikke kun demokraterne – ønsker

En populistisk bølge af vrede har rettet sig mod præsidenten, hvis overfladiske optimisme ikke har hjulpet ham i meningsmålingerne.

igangsat tiltag mod racisme i USA, især i politiet. Det er påfaldende, at hele 69 procent – en rekord – nu svarer, at minoriteter bliver diskrimineret i retssystemet, og at over 60 procent af befolkningen er positivt stemt overfor BLM-bevægelsen. At coronavirussen har ramt etnisk meget skævt – afrikansk-amerikanere og spansk-talende amerikanere dør i overtal i forhold til den hvide befolkning – har forstærket tendensen.

Trump’s modtræk overfor kombinationen af pandemi og protester mod racisme har som nævnt været at skyde på ”den radikale venstrefløj”, ”marxisterne” og ”anarkisterne” i ANTIFA – en løst organiseret og selvudråbt ”antifascistisk græsrodsbevægelse”, der ofte beskyldes for voldelige aktioner.

Det er især i byerne Portland og Chicago, at protesterne har været voldelige og præsidenten har – mod bystyrets ønske – indsat føderale kamptropper fra Homeland Security og hæren for at beskytte føderale bygninger som postkontorer og statuer.

Trump har med denne kampagne håbet på støtte blandt især pensionister og hvide kvinder i forstæderne, de såkaldte ’*white suburban soccer moms*’, der gerne vil beskyttes mod voldelige

protesterende og organiseret ballade. I Trumps strategi skulle de to grupper være tiltalt af et narrativ om 'lov og orden', hvor en patriotisk præsident kan alliere sig med politiet og militæret, og stå som garant for et USA, som vælgerne 'kender og elsker'.

Normalt er det borgerlige 'røde USA' netop glad for 'lov og orden', og de hvide kvinder, der også stemte i højere grad på Trump end på Clinton, er i almindelige valgkampe netop modtagelige for dette budskab. Alligevel har budskabet ikke haft den ønskede gennemslagskraft for Trump.

Det skyldes formentlig, at diskussioner om fjernelsen af statuer, navngivning af universiteter, mindesmærker eller militærbaser, der hylder Konføderationen eller sydstatsgeneraler, fortaber sig i glemslens tåger i skyggen af pandemiens dødstal og angsten for at blive syg.

Eller sagt mere populært: Hvis ens nærmeste familie, en selv eller ens bedste venner er ramt af coronavirus, bliver det denne type argumenter eller kampen mod 'den yderste venstrefløj' pludselig mindre relevante.

Hertil kommer, at politik ofte handler langt mere om følelser end om tal – en viden, som Trump selv besidder og som han spillede dygtigt på i 2016, hvor mange vælgere afskyede Clinton og ikke kendte Trump fra særlig meget andet end NBC's hit-TV-program *The Apprentice*, og der synes de, han var folkelig og sjov. Hvorimod den tidligere udenrigsminister og førstedame virkede som et 'systemtro' og koldt medlem af establishmentet.

Men også her er Trump løbet ind i problemer i 2020. For er det noget,

amerikanerne kender til, er det den meget menneskelige Joe Biden. Enhver amerikaner kender den tidligere vicepræsident fra parløbet med Barack Obama i 2008-16. Og meget kan man sige om Biden, der ofte fortaler sig og siger mystiske ting (de såkaldte 'Bidenisms' har hærget internettet i årtier), han er ikke nogen eminent *campaigner* – men uden empati er han ikke, og han er meget lidt velegnet som 'hadobjekt'.

Det er alment kendt, at han både har mistet en hustru og et barn i en trafikulykke, da han var ung og at han senere mistede sin søn Beau Biden til cancer. Empati er simpelthen Joe Bidens mellemnavn, og den traditionelle kampagneform med at være helt ude hos den enkelte vælger og give hånd og krammere har altid været en force for ham. Han er også en bedre debattør, end man kan få indrykket af fra sammenklippene på YouTube.

Men den nære og folkelige type valgkamp kan som nævnt ikke lade sig gøre under coronakrisen, og republikanerne har gjort en stor indsats for at fremstille Biden som dels under indflydelse fra '*the Radical Left*' – ofte med den populære nyvalgte newyorker Alexandria Ocasio-Cortez i spidsen – og selvsagt som svag overfor de tidligere venstredrejede rivaler i primærvalget, Bernie Sanders og Elizabeth Warren, samt dels som en halvsenil gammel mand, der sidder fast i en kælder i sit hjem i Delaware.

Det ville normalt have været et ganske effektivt angreb, og det er også populært blandt Trumps kernetilhængerne, der ikke er glade for "*Sleepy Joe*",

som præsidenten har døbt den 77-årige tidlige senator og vicepræsident.

Men lige præcis under coronakrisen er spørgsmålet, om mange amerikanere ikke kan både identificere sig med og sympatisere sig mere med den altid maskebærende Biden, der har gjort en dyd ud af nødvendigheden af at overholde alle sikkerhedsforanstaltninger med hensyn til at holde afstand og ikke interagere med mange mennesker på én gang, end de kan med Trumps mere bombastiske og næsten altid optimistiske stil.

Det har heller ikke været muligt for Trump at holde sig væk fra golfbanen (ikke så populært under en pandemi), og hans gentagne Twitter-angreb på brevstemmemuligheden, som han har spået kan føre til ”massiv valgsvindel”, endte med at være så upopulær i eget parti, at han måtte trække i land overfor staten Florida, hvor de mange aldrende republikanske vælgere netop forventes at stemme per brev.

Trump mangler fjendebilleder

Summa summarum: Trumps største handicap er uden tvivl, at han ikke kan gøre brug af den ellers kernesunde og stærke økonomi og lave arbejdsløshedstal, der var et varemærke for hans regeringperiode i starten af året.

Hans prøvede – og i vidt omfang populære – slogans om ”*build a wall*” og ”*drain the swamp*” fra 2016 er sværere at benytte sig af i dag, dels fordi udlændingepolitikken er gledet helt ud af den politiske dagsorden under coronakrisen, dels fordi den korrupsion i hovedstadens politiske liv, som Trump rasede imod i 2016, groft sagt ’ejes af ham selv’ nu som magtfuld præsident.

Eventuelle kampagner mod ’den dybe stat’, efterretningstjenesterne eller FBI især synes underligt tamme og irrelevante i coronakonteksten.

Endelig skal man ikke undervurdere Trumps problem i et manglende fjendebillede. Mange valgeksperter peger på, at negativ valgkamp dominerer amerikansk politik i dette årti. Begrebet dækker kort sagt over, at et stigende antal vælgere hellere stemmer imod en kandidat end for en.

Og i 2016 var Hillary Clinton enestående upopulær, hvilket kort sagt betød, at en del vælgere stemte aktivt imod hende, mens mange i det demokratiske partis egen base blev hjemme. I USA har man som bekendt ikke – som i Danmark – den luksus, at man kan finde et andet beslægtet parti, hvis man er utilfreds med den kandidat ens ’eget parti’ har stillet op. Typisk bliver man i stedet hjemme, hvilket i øvrigt også var det, der skete ved midtvejsvalget i 2018, hvor mange republikanere valgte sofaen i en stille protest mod Trump, mens især flere kvinder stemte på de demokratiske kandidater. Det kan ske igen i 2020, og meningsmålingerne viser da også, at Biden både er langt mindre upopulær end Clinton var, og er foran med mere over Trump, end Clinton var i 2016 – især i flere af de afgørende svingstater.

Så med mindre Trump kan genskabe optimismen – og det er i skrivende stund svært at se, hvor den skal komme fra – og så længe han ikke kan iscenesætte sig selv som det stærke forsvar mod coronavirussen, er det svært at se, hvordan han kan vende udviklingen inden valgdagen.

Udenrigspolitik er gledet helt ud af valget, klimaet nævnes heller ikke, selvom mange eksperter og ’professionelt politisk interesserede’ gerne diskuterer emnet, hvor demokraterne har alskens ’grønne planer’ og New Green Deals at diske op med; andre traditionelle emner som ulighed, uddannelsespolitik og ligestilling, som er på demokraternes traditionelle liste over *’bread and butter issues’*, og værdipolitiske varme kartofler som fri abort og retten til at bære våben, er også enten gledet ud af fokus grundet coronakrisen eller også bliver de redefineret i lyset af denne.

Ulighed indenfor sundhed og på arbejdsmarkedet er eksempelvis hot, men ikke til Trumps fordel, ligesom de mange lukkede skoler også er et populært emne.

Trump’s svar om, at skolerne skulle åbne ”her og nu” efter sommerferien var heller ikke lige så populært, som det var, da han før sommerferien krævede, at staternes økonomier skulle starte igen, så folk kunne *”get back to work”*.

Og grunden til det er igen den død og ulykke, som coronavirussens hærgen har efterladt USA midt i. For nok vil de fleste børn gerne tilbage til deres klasseværelser, og de amerikanere, som fortsat har et job, vil gerne tilbage til det. Men hvis risikoen for at blive smittet er høj, har angsten alligevel bedre fat.

Og så er spørgsmålet i sidste ende, hvem flest vælgere føler sig mest trygge ved: Biden eller Trump.

De tre præsidentdebatter kan muligvis rykke ved dette billede, men her to måneder før afgørelsen ser det ud, som om Joe Bidens virtuelle kampagne har succes hos vælgerne i verdens førende supermagt, der pt. er lagt i benlås af en fuldstændig uforudsigelig virus, som har sendt valgkampen i karantæne og ud i et helt nyt territorium.

Sidste uforudsigelige brik i puslespillet er, at valgets udfald måske kan blive forsinket af USA’s ustabile postvæsen, der skal transportere de mange brevstemmer, med mindre vi får en jordskredssejr til Biden.

Så ved verden overhovedet dagen efter valget, 4. november, om det bliver Biden eller Trump, der skal sidde i Det Hvide Hus fra 20. januar 2021?

Nej, det er ikke sikkert – men én ting er til gengæld afgjort: valget bliver afholdt 3. november. Den prøveballon, som præsidenten sendte ud via Twitter i august om, at det måske gav mening at udskyde datoen, faldt til jorden – ikke med et brag, men et tungt klask.

Det er kun Kongressen, som kan udskyde valgdatoen, og det blev slået fast fra begge sider af den politiske midtergang meget hurtigt – både at det forholder sig sådan, og at det ikke vil ske. Det blev også bekræftet nogle dage efter det præsidentielle tweet af Det Hvide Hus og Trumps egne topfolk. Og dét kan man i det mindste glæde sig over for det amerikanske demokratis skyld – uanset resultatet til november.